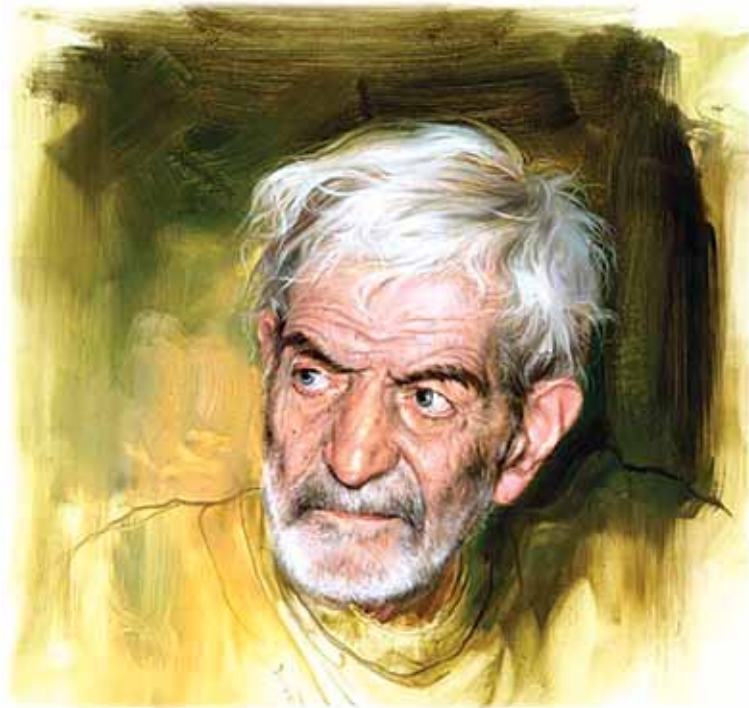

دریغ از زبان مادری

زهرا فتح‌اللهی

مشکل غیرقابل حلی برای ادب شدنم در کلاس‌های ادبی به وجود می‌آمد اگر به فکر نمردن زبان زنده‌ای می‌بودند؟! درد من تنها عدم توانایی شعرخوانی به زبان مادری نیست! معلم نداشتم من در کلاس ادبی کسی بود که مرا «تشخیص» می‌آموخت! اگر این انتظار بالایی است، حداقل معنی کردن شعر را به نحوی می‌آموخت که در «جای دگر»ی به جز برگه امتحانی هم کاربرد داشته باشد. منظورم از «جای دگر» دقیقاً در اینجایی است که ایستاده‌ام، در زندگی‌ام. که حداقل درک می‌کردم اگر معلمی که پس از دوران آموزندگی و جویندگی دانش، یافتنم، امروز به من می‌گوید «تو خود حجاب خودی از میان برخیز» یعنی باید چه کنم؟! به راستی چه کنم که امروز نه قدرت تشخیص این را دارم و نه معنای آن. و چه فاصله دوری دارم با عمل به فهم آن....

آبرو و اعتبار مدرسه، باید صنایع ادبی دانشگاهی می‌خواندیم تا در امتحان تیزهوشان ادب‌دارتر از سایر رقبا باشیم، نه همیشه که هر از گاهی، و نه حتی نوشتن که صرفاً خواندن به زبان مادری‌ام را می‌آموخت! شاید برای منی که بسیار دور از ادب و ادبیاتم، امروز این خواندن بیشتر به کار می‌آمد و بیشتر ادبم می‌کرد تا آن صنایع! و یا این «خواندن» امروز اعتبار بیشتری برای مدرسه‌ام بود!

چه اشکالی در آموزش من به وجود می‌آمد اگر امروز روزی آهنگ برآمده از جان «خان‌ننه» بر جانم می‌نشست و آرامم می‌کرد؟! که وقتی اخبار برگزاری کرسی «حیدربابا یه سلام» در دانشگاه میشیگان به گوشم می‌خورد، احساس غرور و شغف به جای حسرت و خجالت، در امروزم جاری بود؟! منکر تنبلی‌ها و عدم اعتناهای البته

اکتسابی خود نمی‌شوم، اما واقعاً چه

چقدر دلم می‌خواست امروز، که فردای بزرگداشت شه‌ریار شهر خودمان است و ذهن و دل و روح من خسته از برخی ناملایمات همیشگی انسانی است، «حیدربابا یه سلام» اش را می‌خواندم و سرشار می‌شدم از همه فهم‌های غیرقابل توصیف... حداقل به این زبان؛ که اگر قابل توصیف بود شه‌ریار برگردان شعرش را خود انجام می‌داد و در پاسخ به سؤال خبرنگار در مورد علت عدم ترجمه حیدربابا - یعنی سرودن به فارسی - نمی‌گفت: «دیدم نمی‌شود»

اما حیف... که اگر چه به زبان مادری من است، اما احتمالاً به جز چند بیت معروف آن راه، آن هم به یاری حافظه شنیداری، نمی‌توانم بخوانم! و چه طعم تلخی دارد این نمی‌توانم...

چه اشکالی در آموزش من به وجود می‌آمد اگر مثلاً معلم ادبیاتم نه در کلاس‌های اصلی، حداقل در فوق‌برنامه‌های فشرده که به دلیل حفظ